

Oktober 2025

Kerk in de Stad

Kerkblad van de Keizersgrachtkerk - Amsterdam

KIDS 375

Inhoud

Van de redactie.....	3	Jaarlijks zanggroep weekend	18
Kopij- en verschijningsdata Kerk in de Stad.....	3	Inzamelen voor de KGK Solidariteitswintermarkt.....	21
Kerkdiensten in de komende periode.....	4	Symposium De andere kaart van Amsterdam	22
Bereikbaarheid pastoraal team...	4	De Keizersgrachtkerk en haar ontwerpen (128).....	25
Onze kaars van verbondenheid...	5	KGK Solidariteitswintermarkt	28
Uit de Wijkraad en Moderamen..	9	Digitaal hoekje	29
Groene Blaadjes	13	Nuttige gegevens	Fout!
Herdenking omgekomen vluchtenlingen	16	Bladwijzer niet gedefinieerd.	
Doe mee aan "Goede Moed" – jouw verhaal telt!	17		

Coverfoto: Foto Roeland Koning

De Keizersgrachtkerkgemeente heeft een eigen kas. Hiermee betalen we o.a. onkosten voor diensten en diverse activiteiten. Als u een eenmalige gift wilt geven aan de **wijkkas** kan dat op het volgende rekeningnummer: NL83INGB0004675575 t.n.v. Protestantse Gemeente – Kgk.

Wilt u het werk van de **diaconie** van de Keizersgrachtkerk steunen, gebruik dan de aparte rekening van de diaconie: NL 25 INGB 0000 870727 t.n.v. Diaconie Keizersgrachtkerk Amsterdam.

De Keizersgrachtkerkgemeente is onderdeel van de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA). Een gift aan de PKA kan via: NL 51 INGB 0004605050 t.n.v. Protestantse Gemeente - 11, Amsterdam.

Ook kunt u een donatie doen aan het **Solidariteitsfonds** op rekeningnummer NL 89 ING B0005487357, t.n.v. 'St. Werkgroepen Keizersgrachtkerk' Amsterdam, o.v.v. Solidariteitsfonds

Van de redactie

Erzsébet Oosterveld

De herfst, een van de mooiste seizoenen. Er valt veel te zien, er valt weinig te zien. Er valt veel te schrijven, er valt weinig te schrijven. In deze KidS valt vooral veel te lezen.

Veel leesplezier!

Kopij- en verschijningsdata Kerk in de Stad

Kids In de kerk	Deadline	Opmerkingen
376 zondag 14 december 2025	woensdag 3 december 2025	Kerst
377 zondag 1 februari 2026	woensdag 21 januari 2026	40dagentijd
378 zondag 22 maart 2026	woensdag 11 maart 2026	Pasen
379 zondag 10 mei 2026	woensdag 29 april 2026	Hemelvaart
380 zondag 28 juni 2026	woensdag 17 juni 2026	Slotzondag

Kerk in de Stad verschijnt 7 keer per jaar. Kopij kunt u steeds tot negen dagen voor de verschijningsdatum inleveren per e-mail via redactie.kids@keizersgrachtkerk.nl.

Inleveren zondagse mededelingen

Behalve dit gemeenteblad Kerk in de Stad verschijnt wekelijks het Kg-krantje, op zondagmorgen ingevouwen in de liturgie, waarin mededelingen/berichten kunnen worden opgenomen. Kopij hiervoor kan worden ingeleverd tot vrijdagavond 22.00 uur bij Joost Koedijk (of per e-mail via: krantje@keizersgrachtkerk.nl).

Kerkdiensten in de komende periode

Datum	Thema	Uitleg
19 oktober 2025	Vrijheid	Bram Grandia
26 oktober 2025	Vrijheid	Annemarie van Wijngaarden
2 november 2025	Vrijheid	Annelies Jans
9 november 2025	Goede Moed	Sietske
16 november 2025	Goede Moed	Daan Savert
23 november 2025	Laatste zondag kerkelijk jaar	Annelies Jans
30 november 2025	1e advent/ 10 geboden	Cor Ofman
7 december 2025	Onderstroom (als bron van hoop)	Annelies Jans
14 december 2025	Onderstroom (als bron van hoop)	Jesse de Bruin
21 december 2025	Onderstroom (als bron van hoop)	Daan Savert

Bereikbaarheid pastoraal team

Annelies Jans, 06-39183639, predikant@keizersgrachtkerk.nl

Lieve mensen in en om de Keizersgrachtkerk,

Wat hebben we veel met elkaar beleefd en meegemaakt, de afgelopen maanden. De bijeenkomst 'Kiezen voor medemenselijkheid' (de avond over de strafbaarstelling van illegaliteit, en de bijzondere ontmoetingen met de mensen om wie het gaat.) De Rode Lijn Kerkdienst. De andere kerkdiensten. De ontmoetingen. We hebben gedoopt. Gerouwd. Gevierd. Geprotesteerd. We zijn volop kerk.

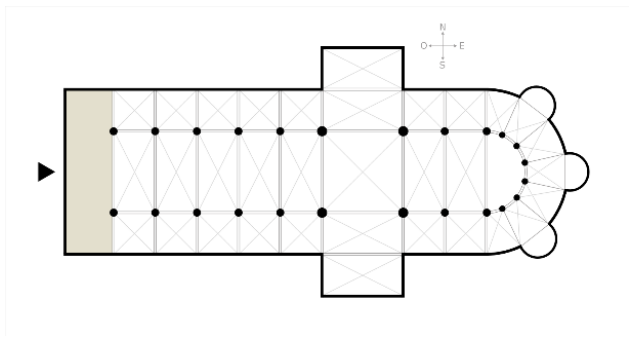
En we daten met The Spirit of Amsterdam. Hoe de gemeenteochtend op 11 oktober is verlopen, dat weet jij, op het moment van lezen. Dat weet ik nog niet, op het moment van schrijven.

Een paar vurige gedachten die ik op deze ochtend zal delen/heb gedeeld wil ik ook graag in deze KIDS schrijven. Misschien wil je ze (nog) eens doorlezen. Dat we kiezen, blijven kiezen voor medemenselijkheid – op welke manier dan ook – is mijn hoop. In onze kerk, onze stad, en ons land, als we naar de stembus gaan.

In verbondenheid, Annelies

De KGK: meer zichtbaar en gastvrij, op zondag en doordeweeks.' Weet je nog? Dat is onze gezamenlijke wens, die we met elkaar formuleerden op een vorige gemeentebijeenkomst, bijna een jaar geleden alweer. Ondertussen hebben we niet stilgezeten. Als verkenner zijn, in opdracht van de wijkraad, hiermee aan de slag gegaan. Als uitgangspunt namen we wat er zondags en doordeweeks al gaande is. Er is al veel gastvrijheid: niet alleen op zondag, maar óók doordeweeks. Dit gebouw is ook van maandag tot en met zaterdag een plek waar heel

veel verschillende mensen onderdak vinden. Henk-Jan vertelde ons er vorige keer al over. Hoe kunnen we dit uitbreiden? Hoe kunnen we nog meer zichtbaar en gastvrij zijn, vanuit onze sterke punten? Daar ligt nog een veel belangrijkere vraag onder: wie zijn we eigenlijk als kerk? En: wie willen en kunnen we zijn?

In onze verkenning popte het woord 'tussenruimte' op. Dat vind ik een mooi woord. En het deed me denken aan de metafoor van de 'narthex', het voorportaal (ik schreef er al eerder over). Kijk, zo ziet een gemiddelde kerk eruit. Met rechts het 'heilige der heiligen', het kerkship in het midden, en links, het voorportaal (de narthex). Helemáál links – staat niet op de kaart – ligt het kerkplein (de agora). Al hebben wij hier in de K GK een heel eigen plattegrond, met al onze gekke trapjes en spannende sluiproutes – wij hebben óók een preekstoel, een liturgische tafel, de kerkzaal met alle banken, en ons voorportaal, grenzend aan de Keizersgracht.

De architectuur kan je mooie metaforen aanreiken. Want over dat voorportaal wil ik heb hebben. Niet letterlijk dus, maar figuurlijk. Als metafoor van de tussenruimte. Ons voorportaal is het eerste wat je van ons ziet. Vanaf de stoep – kijkend naar ons gebouw, zie je de trappen, de grote glazen deuren, de letters van onze kerk daarop (hoera!), en de ruimte daarachter. Wat er verder

verborgen zit, is een groot mysterie. Maar dít zie je. Via ons voorportaal zijn we zichtbaar.

Het voorportaal is de verbinding tussen buiten en binnen, tussen straat en kerkzaal, tussen wereld en geloof. Het is (zoals Eric Corsius beschrijft) een soort 'voorgeborchte', dat je in de stemming brengt voor het betreden van het domein van het allerheiligste, of – in omgekeerde richting – waarin je weer kunt wennen aan het licht en de lucht van de buitenwereld.

En dan denk je misschien: zo'n tussenruimte is alleen maar doorgangsgebied, om van de ene plek naar de andere te gaan. Het is geen plek om te blijven. Maar dan heb je het mis. Juist omdat in deze tijd heel veel mensen dat 'domein van het geloof' (de kerkzaal) helemaal niet kennen, krijgt het voorportaal een grotere betekenis. Het is de plek van de levensvragen, en van vermoedens van het heilige. Het is een plek waar mensen met hun verschillen elkaar opzoeken en nieuwe dingen uitproberen. Binnen en buiten; kerk en wereld; sacraal en profaan: beide domeinen zijn aanwezig in het voorportaal. 'Zonder in elkaar op te gaan, hebben de twee sferen een boodschap aan elkaar en verrijken ze elkaar. Maar zolang ze

elkaar uit de weg gaan, verschrallen ze allebei', is de theorie.¹

Ik geloof dat dat voorportaal, die tussenruimte, vandaag ongelooflijk belangrijk is. Want we leven in een tijd van polarisatie, verharding, verrechtsing. Deze tijd doet een beroep op ons, als kerk. En die roeping voel ik ook. Niet om ons terug te trekken in de veilige binnenruimte, maar om – soms letterlijk – de trappen af te dalen, aanwezig te zijn in het voorportaal. Met open ogen, en een open hart.

Voorbeeld? De *Rode Lijn Kerkdienst*, op 5 oktober, hier in onze Keizersgrachtkerk. Een kerkdienst die voorafging aan de demonstratie op het Museumplein. Één grote roep, gebed, om die afschuwelijke oorlog in Gaza te stoppen. 'Kan dat bij ons?', was de vraag. Ja, dat kan. En ja, dat moet. Heel veel Keizersgrachtkerkers hebben het mogelijk gemaakt. Velen van ons voelden denk ik een diepe roeping om als kerk zichtbaar te zijn in de stad. Om een gastvrij huis te zijn, waar de menselijke waardigheid wordt beschermd, en gerechtigheid en naastenliefde niet zomaar woorden zijn, maar een houding. Als kerk waren we letterlijk en figuurlijk tussenruimte. Tussen het gewone leven, en de demonstratie

in. Plek om op adem en op stoom te komen. En in het fysieke voorportaal vierden we: bij binnenkomst werden er buttons uitgedeeld met daarop 'sta op, doe recht', en bij het vertrek deelden we brood en humus en dadels. Voedsel voor onderweg, naar de demo.

Wat mij betreft is dit zo'n voorbeeld van gastvrij en zichtbaar zijn. En vrijmoedig.

Want om gastvrij en zichtbaar te zijn, moet je denk ik ook vrijmoedig zijn. Durven. Lef hebben. Dóen. Ook al is dat spannend.

Dóen. Ja. Maar hoe? Volgend vraagstuk voor de verkenners. Het werd ons al gauw duidelijk dat we in de KGK heel veel kunnen. Dat we al heel veel doen. Dat we soms te veel doen. En dat we zeker niet zelf nog allerlei nieuwe dingen kunnen oppakken. Samenwerken, bondgenoten zoeken: dat zou wel eens een hele mooie oplossing kunnen zijn. Praktische ondersteuning, zeker. Maar ook en vooral: een nieuwe impuls, een nieuwe beweging brengen in onze manier van kerk zijn. Zoals toen, misschien, in die witte nacht van Pijlman...

Wij een lijstje maken. The Spirit of Amsterdam als één van de mogelijkheden. En toen streek de

¹ <https://volzin.nl/de-narthex-daar-waar-een-vermoeden-van-het-heilige-begint/>

Geest neer op ons verkennerspad. Toeval? Het moet je maar net toevallen. Genade misschien 😊. The Spirit of Amsterdam klopte bij óns aan. Nou: verkennen maar! Wie ís die Spirit? Als verkenners zien we een organisatie die, net als wij, zoekt naar manieren om stilte, verbeelding en ontmoeting een plek te geven in de stad. Juist in die tussenruimte tussen 'buiten' en 'binnen'. The Spirit opereert namelijk precies in dat midden tussen de hectische stad en de eeuwenoude geloofstraditie. Laagdrempelig, uitnodigend, gastvrij, zichtbaar, voor mensen die misschien niet vertrouwd zijn met gelovige taal, maar wel op zoek zijn naar diepgang, verbinding, liefde, iets dat ons overstijgt. Met nieuwe taal, muziek, of andere performance, en met mensen uit allerlei richtingen die samenwerken, en elkaar inspireren. En zo ontstaat er een heilige tussenruimte waar heel veel mensen naar snakken.

Als verkenners, en vervolgens ook als wijkraad, denken we dat The Spirit of Amsterdam een goede bondgenoot is om als KGK meer zichtbaar en gastvrij te zijn. Dat we samen een antwoord kunnen geven op het beroep dat deze tijd op ons doet als kerk om aanwezig te zijn in de tussenruimte. Om vrijmoedig kerk te zijn.

De Keizersgrachtkerk blijft 'gewoon' Keizersgrachtkerk. We doen waar

we goed in zijn. Mooie diensten maken. Warme gemeenschap zijn. Bezig zijn met thema's die ons raken. Met mensen die ons raken. En er kan iets bij komen. Nieuwe mensen. Nieuwe ontmoetingen. Nieuwe vormen. Juist ook doordeweeks. En het kan niet anders, dan dat dat ook iets met ons doet. Dat het ons inspireert, verrijkt.

KGK hartje Spirit. We hebben al een paar geslaagde dates achter de rug: de Vrijheidsmaaltijd, Startzondag. En vandaag gaan we elkaar nóg een stukje beter leren kennen. We luisteren naar de mensen achter The Spirit, en we krijgen ook een echt voorproefje. En zo onderzoeken we samen wat ons bondgenootschap zou kunnen betekenen.

Maar eerst wil ik graag een kaars aansteken. Onze kaars van verbondenheid. We leven in een stad die hunkert naar licht, naar ontmoeting, naar ademruimte en tussenruimte. Wij willen die ruimte mee scheppen — als mensen van hoop, als bondgenoten van de Geest. Het licht van verbondenheid brandt. Teken van vuur dat ons bezielt, en ons maakt tot moedige, vrijmoedige mensen. Moge dit licht blijven branden — in ons hart, in onze kerk, in onze stad, in de wereld. Moge de Geest met ons zijn. Vandaag en altijd. Amen.

Uit de Wijkraad en Moderamen

Ada Westeneng

De KidS is deze keer bij iedereen in de brievenbus gevallen. Op advies van onze koster, Henk-Jan Bustraan, sturen we nu alle exemplaren van de KidS rechtstreeks op. Tot 250 stuks is het één prijs voor het versturen. Dus of we op zondag er eerst een aantal uit de bakken zoeken of niet, de prijs blijft hetzelfde. Daarom hebben we besloten om alle KidS gelijk te versturen.

Het zal jullie niet ontgaan zijn dat we uitbreiding zoeken voor de wijkkerkraad. Een aantal vacatures staan al te lang open. Daarom hebben we in de afgelopen maand een aantal keer opgeroepen om nieuwe namen/talenten te noemen. Daar is gelukkig goed gehoor aan gegeven! We zijn nu bezig om de verschillende mensen te benaderen.

Wielie Elhorst is voor een halve weektaak als lhbtq+ predikant werkzaam in en voor Amsterdam. Hij

is voor vier jaar aangesteld door de PKA. Halverwege komend jaar stopt deze financiering. Wij zijn als Keizersgrachtkerkgemeente gevraagd om, als dat nodig is, het ambt van dit missionaire predikantschap te borgen in onze kerk. De jaarlijkse Pride-kerkdienst, Pink Christmas en meer activiteiten vinden in onze kerk plaats. Dus het lijkt voor de hand om aan de KGK te denken als onderdak. Wij onderschrijven het belang van dit bijzondere ambt voor onze stad, de lhbtq+ gemeenschap en voor de kerk in het algemeen. Daarom willen we dit wel gastvrij omarmen en we hebben de intentie uitgesproken dat we ons ervoor willen inzetten. Hoe dit te betalen is een ander punt. Dat kan niet vanuit onze eigen financiële middelen; dat is duidelijk. In de komende tijd zullen wij met Wielie Elhorst en de Algemene Kerkenraad onderzoeken wat er financieel mogelijk is.

Op 4 oktober was er de Rode Lijn kerkdienst in onze kerk. Het verzoek hiervoor was drie weken daarvoor bij Annelies binnengekomen van (o.a.) twee bij ons bekende voorgangers: Janneke Stegeman en Mariecke van den Berg. Vanuit een diep gevoel 'ja' wilden we daarin toestemmen, wetende dat ook veel van onze kerkgangers de doelen van de demonstratie een warm hart toedragen. Er is toen gezocht naar mogelijkheden om het te realiseren. Met de voorbereiders van de reguliere dienst (de eerste uit de serie over de 10 geboden) is overlegd en samen is besloten deze in te korten om de Rode Lijn kerkdienst om 11.30 te kunnen laten beginnen. Die voorbereiders hebben ook hun

handen uitgestoken voor de Rode Lijn dienst. Veel dank daarvoor. Dat het niet té kort dag was voor de voorbereiding, bleek wel uit de prachtige dienst in de overvolle kerk. Lang geleden dat we met meer dan 300 mensen in de Kgk zaten.

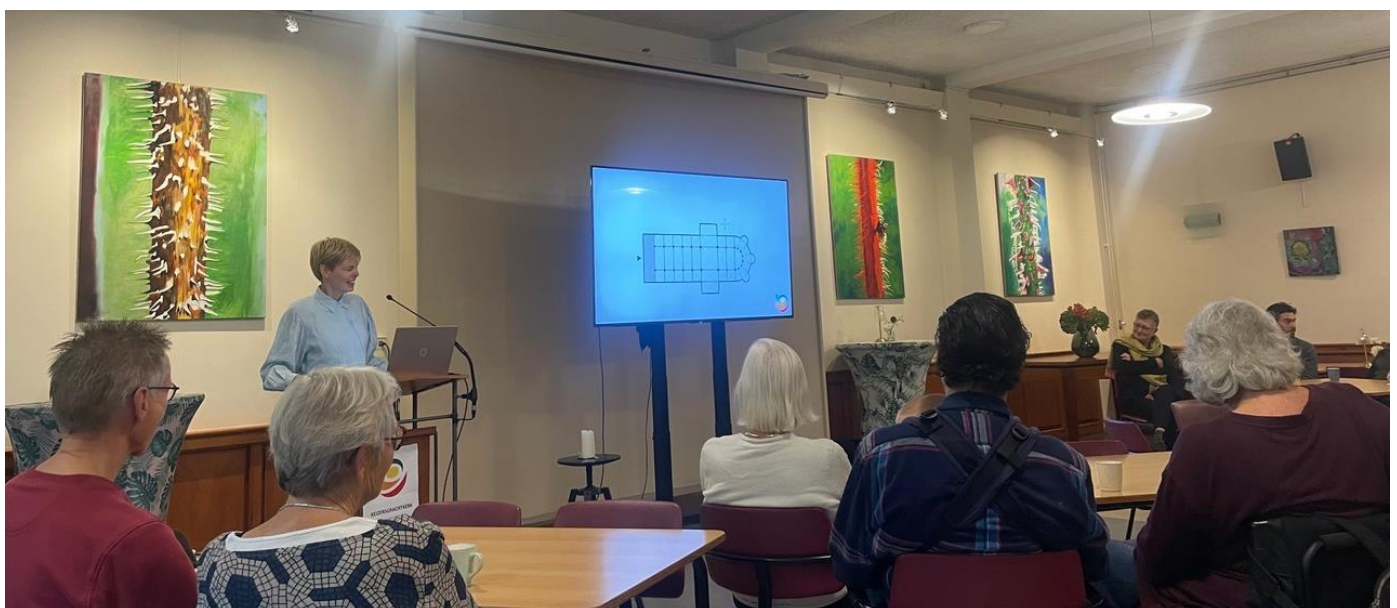
Op zaterdagochtend 11 oktober (de dag dat ik dit verstuur naar de redactie) is er een mooie gemeentebijeenkomst geweest waarin we de samenwerking met The Spirit in Amsterdam bespraken, beproefden en beklonken. Verder in deze KidS zal Nelleke Bos hier een stukje over schrijven. De wijkkerkraad bedankt de verkenners heel erg voor hun vele werk!

Gemeente-ochtend vol vernieuwing

Nelleke Bos

Zaterdag 11 oktober kwamen we met een heel aantal gemeenteleden bij elkaar in de tuinzaal om naar de

toekomst te kijken en er richting aan te geven. Dit naar aanleiding van de missie die we een klein jaar geleden

formuleerden: om als kerk meer zichtbaar en gastvrij te zijn.

We starten de dag met koffie en een bezielend betoog van Annelies Jans, die ons meeneemt naar het belang van de 'tussenruimte', ook wel het voorportaal: van oudsher al een belangrijke plek tussen kerk en wereld. Ze vertelt hoe nuttig en nodig het is in onze tijd om die tussenruimte te bieden. Om een plek van welkom te zijn in de wereld, om te verbinden in plaats van te polariseren. Ook benoemt ze hoe wij als Keizersgrachtkerk veel moois te bieden hebben, en tegelijk geen oneindig aantal handen hebben. We willen verder met bondgenoten om meer te kunnen delen.

Joost Koedijk neemt ons vervolgens soepel mee door een informatieve powerpoint. Hoe het afgelopen jaar de verkennergroep 'KGGK zichtbaar en gastvrij' is gaan onderzoeken wat onze sterke punten zijn, en aan welke bondgenoten we kunnen denken. The Spirit of Amsterdam kwam op ons pad als geestverwant die ons ook nog goed aanvult. We delen waarden en visie. Wij hebben allebei iets waarmee we elkaar kunnen versterken. Zo heeft de KGGK een prachtig gebouw, een warme gemeenschap vol geloof en een stevig gewortelde traditie, waar the Spirit veel creatieve makers heeft, professionaliteit in fondswerving en voelsprietten voor wat Amsterdammers van allerlei leeftijden zoeken. Beiden willen we van betekenis zijn voor mensen, ongeacht hun achtergrond.

We gaan allemaal naar de kerkzaal voor een intermezzo met een maker van the Spirit. Dichter Julia-Beth Harris vertelt ons over haar zoektocht tussen Kaapstad en Amsterdam, en hoe verloren je je kunt voelen in een stad, als je geen God en geen community bij je draagt. Je kunt een speld horen vallen, zo raak zijn haar woorden.

Na een korte pauze vertelt Robert-Jan Glas van the Spirit over hun missie om mensen in de stad te verbinden door kunstenaars en gebedshuizen samen te laten

werken. Hun focus ligt op de weekdays, en hun wens is om meer continuïteit te bieden dan het huidige festival biedt. Ze willen verbanden leggen tussen heilige plekken en de wereld: de tussenruimte.

Joost legt tot slot het concrete plan aan ons voor om in 2026 de samenwerking aan te gaan, waarin de Spirit inzet op doordeweekse programma's in lijn met alles waar de KGK voor staat. Met evaluatie na een half jaar: gaan we dan verder en zo ja hoe? Verschillende goede

vragen vanuit de zaal komen op ('Blijven onze diensten zoals ze zijn?' 'Ja!'), en na enige tijd is de breed gedragen conclusie: we gaan dit doen! Ja, we weten nog niet precies wat de toekomst brengt, maar we willen vol inspiratie verder. We besluiten met een lunch en er wordt nog heel wat nagebabbeld over de perspectieven.

Namens de verkenners: Joost, Annelies, Anna, Reina en Nelleke
Voor vragen stuur gerust een mailtje naar Nelleke Bos

nelleke@nachtzonteksten.nl

Op 18 en 30 november is het dan zover. De eerste dienst in de Reeks 10 Geboden met documentaire vooraf. Op dinsdagavond 18 november om 19:30 in de Tuinzaal wordt “Sta op! En rust” vertoond. Aansluitend aan de documentaire is er uitgebreid de gelegenheid tot nagesprek. Documentaire en nagesprek nemen we mee in de dienst op 30 november, waarin Cor Ofman de voorganger is.

“Sta op! En rust”: Maakster Bibi Fadlalla onderzoekt aan de hand van het vierde gebod - Hou de sabbat in ere, zie deze als heilig - de diepere betekenis van rust in het leven van vijf migrantenkinderen.

Het is een indrukwekkende documentaire, met heel veel stof tot nadenken en napraten. Iedereen is van harte uitgenodigd voor documentaire en nagesprek.

Een voorbereidingsgroepje gaat al eerder aan de slag om vertoning en dienst voor te bereiden. Ook daarvoor word je uitgenodigd. En tenslotte natuurlijk ook voor de dienst zelf, 30 november.

Vragen? Opmerkingen? Wil je je aanmelden voor de voorbereidingsgroep:

10geboden@keizersgrachtkerk.nl.

Groene Blaadjes

Nationaal Reparateursregister van start **Christien Visch**

Goed Nieuws, Nationaal Reparateursregister is officieel van start.

Repareren is meestal goedkoper dan nieuw kopen én beter voor het milieu. Volgens Europese regelgeving heeft iedere consument het recht op reparatie ook als de garantie verlopen is. Fabrikanten zijn verplicht om reparateurs te voorzien van onderdelen, documenten en reparatiesoftware. Vanaf juni 2025 zijn fabrikanten ook verplicht om op het energielabel aan te geven hoe makkelijk b.v. een smartphone, tablet of PC te repareren zijn (schaal A tot E).

Verder is er een meldpunt waar consumenten en fabrikanten dubieuze praktijken kunnen doorgeven.

Nederland is het eerste land in Europa met een officieel register dat

gesteund wordt door de overheid en de reparatiebranche.

In Nederland gooien we jaarlijks 21 kilo per persoon aan elektronica weg. Vaak is dat onnodig afval. Consumenten elektronica kan langer meegaan als reparatie de norm wordt.

Met de website [het NationaalReparateursregister.nl](http://hetNationaalReparateursregister.nl) vind je makkelijk een vakkundig reparatiebedrijf. De website biedt daarnaast praktische gegevens over circulaire initiatieven, bv kringloopwinkels en Repair Cafés (voor veel kleine problemen) Het is lang niet altijd nodig om naar een professional te gaan.

Overstag

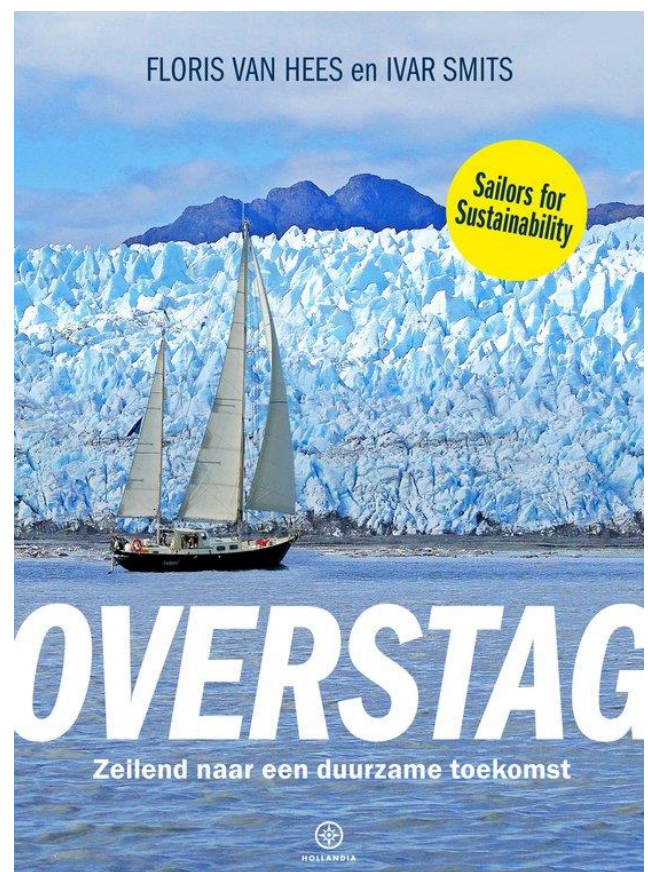
Ellen Haagsma

Zeilend in de eenzaamheid van de oceaan ben je volledig afhankelijk van je zeilboot. Daarvoor moet je de boot goed onderhouden. Zo is het ook met Ruimteschip Aarde. Schoon water, schone lucht en gezonde grond zijn van levensbelang.

Zeilend rond de wereld is dit een van de gedachtes die opkomen bij Floris van Hees en Ivar Smits, Sailors for Sustainability. Zij combineerden hun droom om de wereld rond te zeilen en hun pessimisme over de klimaatcrisis in een wereldreis met een missie: oplossingen vinden voor een ecologisch duurzame wereld en sociaal rechtvaardige toekomst en deze weer delen. Overal in de wereld bezoeken ze hoopvolle projecten die laten zien dat een duurzame toekomst wel degelijk mogelijk is. Acht jaar zijn ze onderweg geweest en nu hebben ze over die reis een boek geschreven met ruim aandacht voor deze

projecten: Overstag!

Tijdens Sail lagen ze met hun boot bij het Scheepvaartmuseum en kon je hen op hun boot ontmoeten. Ik ben daarheen gegaan om hen te vertellen hoe mooi ik hun boek vond! De combinatie van avontuurlijke

verhalen met beschrijvingen van allerlei duurzame projecten en schitterende foto's van de natuur maken het voor mij als zeiler zo'n mooi boek. Maar ook voor niet zeilers een prachtig en inspirerend boek zonder zeeziek te worden!

Ze hebben het boek zo duurzaam mogelijk laten drukken, maar bevelen ook aan: minder is beter dus geef het boek door als je het uit hebt!

Voor mij toch moeilijk, maar lenen mag wel! Of toch bestellen via Sailorsforsustainability.nl.

God in de supermarkt

Annemarie van Wijngaarden

Donderdag 16 december 20.00 uur:
God in de supermarkt, door Alfred Slomp.

Deze interactieve workshop is al op veel plaatsen in het land gehouden, en nu ook in Amsterdam, georganiseerd door de werktafel duurzaamheid van de PKA. De locatie is op dit moment nog niet zeker: de Keizersgrachtkerk, Oranjekerk of Vrijburg.

Wat eten we vanavond... In de supermarkt valt veel te kiezen. Ga je voor lekker, goedkoop, gezond, milieuvriendelijk, diervriendelijk, eerlijk geproduceerd...?? En wat kies je met kerst? In deze interactieve en

informatieve workshop gaan we hierover in dialoog.

Voor meer informatie, kijk op: <https://www.godindesupermarkt.nl/de-workshop>

De kosten zijn inclusief koffie en thee: vrijwillige bijdrage, contant of met een QR-code.

Meld je aan bij Janneke via info@protestantsamsterdam.nl

We hopen op een goede opkomst, ook van mensen uit andere wijkkkerken, maar het zou natuurlijk fijn zijn als we zelf als groene Keizersgrachtkerk goed vertegenwoordigd zijn. Van harte aanbevolen!

God in de supermarkt

Herdenking omgekomen vluchtenlingen

HERDENKING OMGEKOMEN VLUCHTELINGEN AAN DE EUROPESE GRENZEN

**- zondag 3 november 2025 in de
Mozes en Aäronkerk in Amsterdam**

Op zondag 3 november vindt om 15.00 uur in de Mozes en Aäronkerk (Waterlooplein 207 te Amsterdam) de jaarlijkse oecumenische herdenking plaats van vluchtelingen die afgelopen jaar omkwamen aan de Europese grenzen.

Vertegenwoordigers van verschillende kerken zijn daarbij aanwezig.

Aan de buitengrenzen van Europa spelen zich dagelijks drama's af. Mensen die op zoek zijn naar een beter en veiliger leven, verdrinken in zee of komen op andere manieren onderweg om. Bij de herdenking nemen hun verhalen een belangrijke plaats in. **Aan hen denken wij en hun namen worden genoemd, opdat zij niet vergeten worden.**

Sprekers

Voorafgaand aan de herdenking zal **Elise Kant** om 13.30 uur ingaan op de situatie van vluchtelingen in Europa. Elise is directeur van de Haella

Stichting, die o.a. financiële en morele steun biedt aan organisaties in Nederland en aan de randen van Europa die asielzoekers en ongedocumenteerde vluchtelingen helpen - en daarbij o.a. strafrechtelijke gevolgen riskeren (want in veel andere Europese landen is dat al heel gewoon...).

Deelnemers aan de bijeenkomst kunnen aansluitend met haar in gesprek. Het voorprogramma vindt plaats in het Huis van Sant'Egidio (Waterlooplein 205, naast de kerk).

Tijdens de herdenkingsdienst in de Mozes en Aäronkerk verzorgt **Janneke Stegeman**, theoloog, de overweging. Voorgangers uit verschillende (migranten)kerken spreken een gebed uit.

De herdenking wordt afgesloten met een processie naar de Amstel, waar bloemen worden uitgestrooid om de overledenen te gedenken.

De herdenking wordt georganiseerd door de Raad van Kerken Amsterdam, het Jeannette Noëlhuis, de Protestantse Diaconie, Wereldhuis en de Gemeenschap van Sant'Egidio.

Doe mee aan "Goede Moed" – jouw verhaal telt! **Pauline Koedijk**

Nu de vakantie voorbij is, roept de kerk (en het werk, onze opleiding) ons op om weer vol goede moed aan de slag te gaan, ook al voelt dat voor sommigen lastig door persoonlijke zorgen, angst of de zwaarte van het wereldnieuws.

Met de voorbereidingsgroep **"Goede Moed"** willen we juist daar iets tegenover zetten: hoop, veerkracht en echte verhalen van mensen die ondanks tegenslag doorgaan. Het is een uitnodiging om ervaringen te delen die anderen kunnen inspireren.

Het thema is gebaseerd op het boek *Goede Moed – Pleidooi voor een minder bang bestaan* van **Tim Hofman**.

Hierin worden persoonlijke en maatschappelijke angsten besproken, en die willen we vergelijken met onze eigen verhalen en de bijbelse verhalen, om zo met een nieuwe blik naar jezelf en de wereld te kijken.

Doe mee aan deze voorbereidingsgroep die half september begint. Waarin we de persoonlijke verhalen omzetten naar praktische tools voor Goede Moed. Er zullen 2 diensten met dit thema plaatsvinden in november met Sietske van der Hoek en Daan Savert als uitleggers. Hanna van Dorssen zal als theologisch en pastorale begeleider deelnemen. Geef je op bij Pauline/Pien Koedijk, coördinator van

deze voorbereidingsgroep/serie. Dat kan per mail: pauline@koedijk.net.

In de KG folder stond het volgende over de serie:

In Filosofie Magazine zei filosoof en psychiater Damiaan Denys eens: "Angst bestaat alleen maar dankzij fantasie. Zonder verbeelding is er geen angst."

En laten wij mensen er nou net een handje van hebben om ons steeds maar weer een worst case scenario voor te stellen én daarnaar te handelen.

Maar dat kan ook anders volgens Tim Hofman, schrijver van het boek Goede Moed. Laten we onze verbeelding

eens omgekeerd aan het werk zetten en deze vraag proberen te beantwoorden: Als we ervoor zorgen dat angst een minder grote rol speelt in ons leven, welke ruimte levert dat op?

Aan de hand van het boek Goede Moed, pleidooi voor een minder bang bestaan, van Tim Hofman, onderzoeken we angsten die onze samenleving en onszelf in de weg zitten, en leggen we die naast verhalen uit de bijbel, en hopen we zo met een frisse blik naar onszelf en de omgeving te kijken, patronen te doorbreken en wat hoop en optimisme te vinden

Jaarlijks zanggroep weekend

Ineke Visser-Luirink

Eind augustus waren we voor de derde keer welkom bij Gerie Timmerman in Broek op Langedijk. Het programma is al jaren hetzelfde: zingen op vrijdagavond, zaterdagochtend, en nog een uurtje aan het eind van de middag en avond. Diederick Koornstra en Wilna Wierenga dirigerden, Wouter Meiring begeleidde of zong dirigerden, Wouter Meiring begeleidde of zong.

Ook dit jaar hebben we zingend bijgedragen aan de dienst op zondagochtend in de Doopsgezinde Kerk waar we steeds mochten oefenen.

Schrijfster Ina Broekhuizen – Slot uit Wognum ging voor; vanuit de Wognumse ecclesia was ze zeker bekend met Huub Oosterhuis. Het thema was: 'waar nachten voor zijn', met als schriftlezing: Jakobs droom.

Als opening wilde ze lezen: Uit
honderd huizen...uiteraard gingen
we dit zingen!
Verder verraste ze ons met een
aangrijpend, voor ons onbekend

lied, Liedboek 928, van Hein
Stufkens, op melodie van Fokke de
Vries (voorganger van Diederick):

Hoe ik ook ben
in donker gehuld
nog wacht mij de morgen

Hoe ik ook ben
verloren geraakt
nog draagt mij een engel

Hoe ik ook ben
geworden tot niets
nog ziet mij die Ene.

We konden Gerie bedanken voor
haar gastvrijheid met het nieuwe
boek: 'Spitsbergen' van de
voorgangster, over de bewoners van
een Westfrieze stolp in de Tweede
Wereldoorlog.
En dan nog de 'gewone'
hoogtepunten: ontbijten aan de

waterkant, genieten van de twee
soepen van Diederick, lunchen aan
een grote tafel in de tuin waar we
over medemenselijkheid
discussieerden (met het oog op de
avond over dit thema op 29
augustus).

Het weer nodigde op zaterdagmiddag zelfs uit tot zwemmen tussen de waterlelies en eenden, een bijzondere belevenis!

INZAMELEN voor de KKG SOLIDARITEITSWINTERMARKT zondag 16 november

Om geld in te zamelen voor de projecten van het Solidariteitsfonds gaan we weer lekker aan de slag. En we willen er ook weer een feestje van maken. Daarbij hebben we jullie hard nodig. Verspreid deze informatie ook bij je familie en vrienden.

Het wordt een winterfeest waar je heerlijk kunt eten en drinken, maar mensen houden ook van snuffelen en wat spulletjes te kopen, en dat kan ook.

Wees selectief met je bijdrage. Graag mooie artikelen, presentjes voor de feestdagen 😊 Wat je zelf graag zou willen krijgen!!!

Waar denken wij aan:

- ❖ Cadeau-achtige spullen, mooi om met Sint of Kerst iemand te verrassen
- ❖ Kaarsen, of sfeerartikelen, beauty cadeauproducten
- ❖ Mooie actuele fijne boeken, die goed verkoopbaar zijn. Graag ook kinderboeken
- ❖ Leuke spelletjes voor jong en oud. Aantrekkelijke spulletjes
- ❖ Sjaals of sieraden
- ❖ Eigen creaties. Verras ons met je bijdrage

Vanaf 2 november kun je het bij de kerk aanleveren, op de Kerkstraat 107.
Neem hiervoor contact op met onze koster Henk-Jan (020 6266868)

Tijdens de Wintermarkt kun je lekker eten en drinken: Solidariteitslunch, wereldsoep, high tea met homemade cakes en koekjes. We vragen je om je baktalenten uit de kast te halen.

- ❖ **Voor de high tea ontvangen we graag koekjes, cakes en/of krentenbrood.**
- ❖ **Wil je doorgeven wat je voor ons wil bakken?? Het is zo lekker!!!!**
- ❖ **Schrijf je naam op een lijst bij de tuinzaal.**
- ❖ **Geef het op 17 november af bij de koster**

Dank alvast namens het Solidariteitsfonds. We zijn benieuwd!!

Keizersgrachtkerk

Geen mens is illegaal

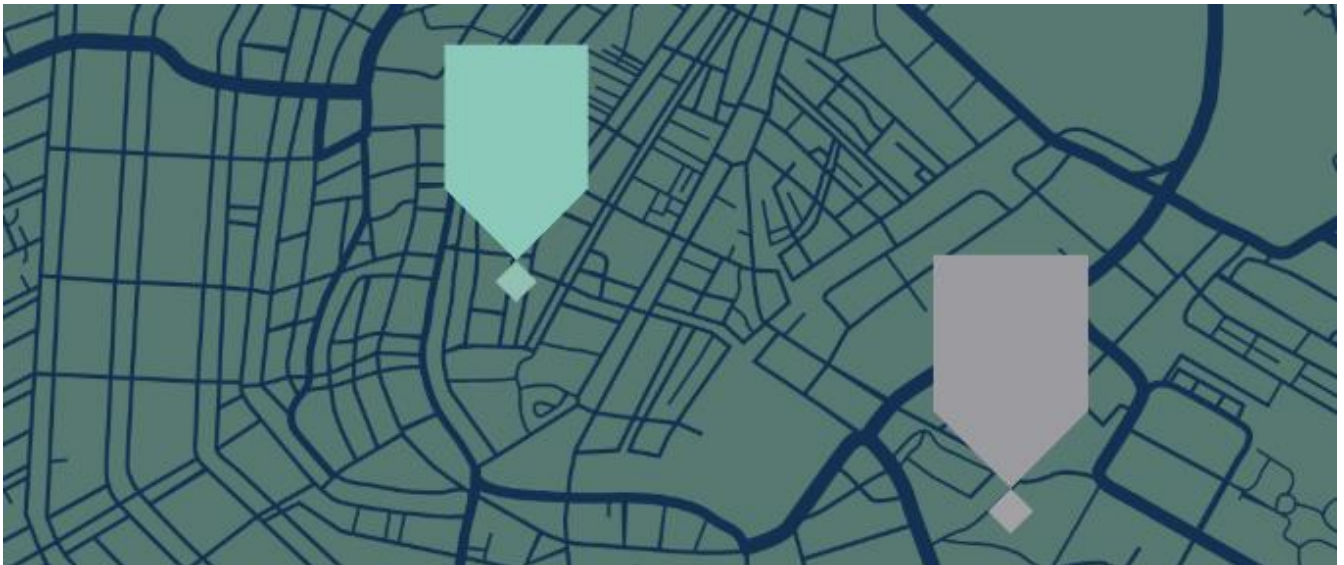
Want 'illegaal' is een label, opgeplakt door wie de macht heeft, en makkelijk praten. 'Illegaal' is niet je identiteit, niet wie je bent.

In de Keizersgrachtkerk geloven we niet zo in labels, Behalve in labels als 'Medemens', en 'Kind van God'. We staan pal voor ieders waardigheid. En we weigeren mee te doen aan ontmenselijking – ook als de politiek dat wel doet.

Annelies Jans, predikant Keizersgrachtkerk

#GeenMensIsIllegaal #NoOnesIllegal
#MedemenselijkheidisNooitStrafbaar #NietMijnWet

Uitnodiging

Symposium De andere kaart van Amsterdam

Maandag 27 oktober 2025, de 750e verjaardag van de stad, gaat *De andere kaart van Amsterdam* officieel de lucht in!

Gevuld met vele verhalen, prachtige objecten en bevlogen mensen zal deze digitale kaart de rijke cultuur van Amsterdams religieus erfgoed voor iedereen ontsluiten.

Museum Ons' Lieve Heer op Solder en de Vrije Universiteit Amsterdam nodigen u, samen met de Westerkerk Amsterdam, van harte uit om dit bijzondere moment met ons te vieren.

14.00 – 15.00 uur | Wandeling uit De andere kaart van Amsterdam

Vanaf Museum Ons' Lieve Heer op Solder vertrekken groepjes met een rondleider de stad in om de mogelijkheden van de kaart te ervaren.

Locatie: Oudezijds Voorburgwal 38-40

15.30 – 17.00 uur | Feestelijk symposium in de Westerkerk

Een gevarieerd programma met betrokkenen, sprekers, veel muziek en highlights uit *De andere kaart van Amsterdam*.

Locatie: Prinsengracht 281

Wees welkom op een van de activiteiten, of allebei!

Programma Westerkerk

15.00 uur – Inloop

15.30 uur – Welkom door Herman Koetsveld (predikant Westerkerk)

Opening door Lotte Terwel (stadsdeelbestuurder Amsterdam Centrum)

- Presentatie van *De andere kaart van Amsterdam* door de initiatiefnemers August den Hollander (VU Amsterdam) en Hermine Pool (Museum Ons' Lieve Heer op Solder)
- Lezing "En God bleef toch in Mokum" door Mirjam van Veen (hoogleraar kerkgeschiedenis VU Amsterdam)
- Doorkijkjes en inzichten vanuit De kaart met diverse sprekers en thema's zoals:
 - Graven en begraven
 - zorgen voor elkaar
 - migrantenkerken
 - herbestemming van religieuze gebouwen
- Feestelijke aanbidding van De kaart aan de aanwezige Amsterdammers door Birgit Büchner (directeur Museum Ons' Lieve Heer op Solder)

Tussen de programmaonderdelen zijn er diverse muzikale bijdragen. Moderator van het symposium is Gijsbert Siertsema (Directeur Communicatie en Marketing VU Amsterdam).

17.00 uur – Feestelijk samenzijn met drankjes en hapjes

19.00 uur – Sluiting

Op een veiling in april 1887 hadden de dolerenden twee percelen gekocht: Keizersgracht 566 en het koetshuis daarachter, Kerkstraat 109. Het was de bedoeling het grachtenpand tot school te verbouwen en in de Kerkstraat op de plaats van het koetshuis een kerk te bouwen, die driekwart van het terrein achter het grachtenpand zou beslaan. Maar de gemeenteraad zette een streep door die plannen: hij besloot op 28 september 1887, dat er op grond van een verordening uit 1663 in de tuin niet gebouwd mocht worden.

De plannen werden gewijzigd: op de plaats van het koetshuis in de Kerkstraat zou een school worden gebouwd met vergaderzalen voor de kerkenraad. Architect Jan Wilhelm Meijer (1845-1922) maakte daarvoor de tekeningen.

Voor de financiën werd zorg gedragen door het bestuur van de vereniging 'De Kerkelijke Kas'. Een van de leden was Hendrik Pouwels (1825-1897), houtkoper en houtzaagmolenaar en de betovergrootvader van Petra, maar dit terzijde. De bouw van kerken en scholen stond hoog op de agenda.

Veertien gemeenteleden, onder wie bouwkundigen en aannemers, schreven het bestuur een brief. Eerste

ondertekenaar was Daniël Schut (1854-1917), de overgrootvader van Daan. Ze drongen er bij het bestuur op aan de bouwplannen niet aan één architect (J.W. Meijer) op te dragen, "waar het vast staat dat meerdere personen, met minstens gelijke capaciteiten recht hebben in aanmerking te mogen komen." Ze stelden voor om een prijsvraag uit te schrijven "onder alle in het bouwvak geplaatste gemeenteleden, die zich ter prijskamp sterk genoeg meenen" én "enkele gunstig bekende bouwmeesters niet-leden der gemeente".

Op 5 oktober 1887 besloot het bestuur van de Kerkelijke Kas "dat bij het bouwen van lokalen voor godsdienstoefening bestemd, den weg van concurrente plannen zal worden ingeslagen". Architecten werden uitgenodigd zich te melden vóór 11 oktober. Er reageerde slechts één gemeentelid: de jonge, ambitieuze architect Tjeerd Kuipers (1857-1942), die het vak had geleerd bij Salm en bij Sanders & Berlage.

Voor elk van de stadsdelen had het bestuur een subcommissie ingesteld. Op 14 oktober 1887 werd besloten "dat door de subcommissie van district V [Keizersgracht] een schrijven zal worden gericht aan de bouwkundigen, die zich hebben

aangemeld met verzoek aanwijzing te doen van kerken en scholen door hen ontworpen en na hieraan volgens de subcommissie te hebben voldaan, aanwijzing te ontvangen van hetgeen verlangd wordt.”

Op zaterdagavond 29 oktober 1887 (Kuypers vijftigste verjaardag) vond een buitengewone bestuursvergadering plaats.

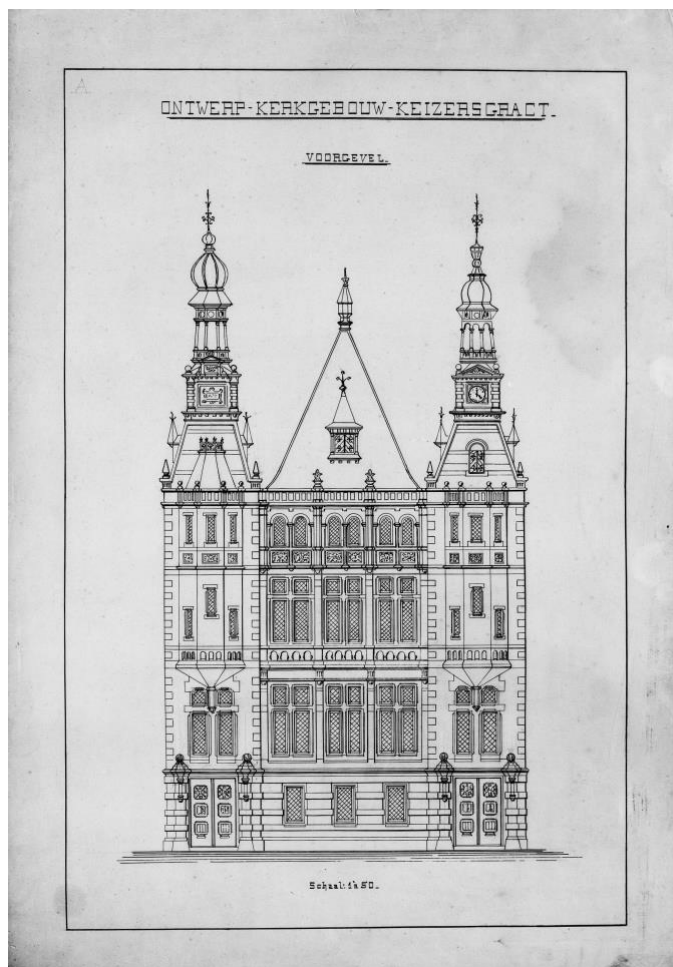
Subcommissie V deelde mee, “dat voor 1 Dec. plannen worden ingewacht van de architecten Salm, van Gendt en Meijer voor de bouw van een kerk op de Keizersgracht 566.”

Voor de beoordeling van de plannen werd op advies van het liberale Kamerlid J.J. van Kerkwijk een jury samengesteld, die bestond uit de architecten H. Westra jr., H.J. Mondt en H.W.A. Croiset van Uchelen, alle drie in Den Haag.

Op donderdagavond 22 december 1887 vergaderde het bestuur over de bouwplannen voor de

Keizersgrachtkerk. “Dr. Kuyper leest het rapport van de jury, dat tot de conclusie komt dat de ingeleverde plannen in deze volgorde aan den gestelden eisch voldoen: 1. Soli Deo Gloria, 2. Tecum Habita, 3. Pred. 11:6 (b), 4. Bouwkunst, 5. Pred. 11:6 (a).” (In de NBV21 luidt Prediker 11:6: “Zaaï in de morgen, en laat in de avond je hand niet rusten. Want je weet niet of het zaad de ene of de andere, of elke keer ontkiemen zal.”)

Er volgde een “breedvoerige discussie, vooral over de duurte der gevels door Soli Deo Gloria ontworpen, waarbij echter door de subcommissie wordt opgemerkt, dat niet om de gevels maar om de inrichting de jury dit plan aanbeveelt”.

Ontwerptekening Keizersgrachtkerk (Tjeerd Kuipers)

De subcommissie onderschreef het oordeel van de jury, mede omdat “het van hoog belang is, vooral bij het eerste gebouw over het noodige constructief talent te beschikken, en dat aan een lokaal aan de Keizersgracht licht iets meer mag besteed dan op Funen.”

Bij opening van de aanwezige naambriefjes bleek dat Pred. 11:6 (a, b) was ingezonden door Tjeerd Kuipers, Tecum Habita door Van Gendt, Bouwkunst door de gebroeders Meijer, zodat het ontwerp Soli Deo Gloria van Salm moest zijn. De subcommissie zou met hem overleggen over de verdere uitwerking. "De architecten die hebben medegedongen, zal worden bericht dat de plannen met het oordeel der jury voor hen een dag ter inzage zullen liggen." Om half twaalf werd de vergadering gesloten.

Op de bestuursvergadering van 13 januari 1888 was onder de ingekomen stukken "eene nota met bijlagen, van den Architect Kuipers, inhoudende bezwaren tegen de beoordeeling van de jury over de bouwplannen Keizersgracht. Wordt ter inzage van de leden bij den secretaris gedeponneerd."

Het bestuur verzond een list. Het schreef aan de architecten gebroeders J.W. en G.W. Meijer, Tjeerd Kuipers en E.G. Wentink: "Het Bestuur der Kerkelijke Kas te Amsterdam is voornemens om D.V. nog in dit jaar een drietal bedehuizen te Amsterdam op te richten, en heeft daartoe in de eerste plaats de hulp van

vertrouwbare en bekwame architecten noodig.

In gewone omstandigheden zoude, om die hulp te verkrijgen, wellicht het uitschrijven van eene prijsvraag het geschiktste middel zijn. Doch het Bestuur is van oordeel, dat zoo 't maar eenigszins mogelijk is, het zich moet bepalen tot den kring dergenen, die met de Reformatie der Kerk meegaan.

Het is daarom te rade geworden, om drie architecten, van wie het onderstellen mocht dat zij deze zaak niet enkel met het oog op tijdelijk voordeel zouden beschouwen, uit te noodigen, om gezamenlijk hunne hulp te verleenen, ten einde het werk goed en met den noodigen spoed te doen gelukken, om daarna aan elk hunner het bouwen van een bedehuis, tegen nader te bepalen voorwaarden, op te dragen."

En zo werd aan de Hugo de Grootkade de Raamkerk (1889) gebouwd naar ontwerp van E.G. Wentink, aan de Zeeburgerstraat de Funenkerk (1889) naar ontwerp van Tjeerd Kuipers en aan de Recht Boomssloot de Boomslootkerk (1890) naar ontwerp van J.W. en G.W. Meijer.

Peter Dillingh
e-mail peterdillingh@hetnet.nl

KGK SOLIDARITEITSMARKT

Zondag 16 november van 12.00 tot 15.00 uur
Keizersgracht 566

Keizersgrachtkerk

Kom gezellig bij ons binnen! Er is van alles te eten, drinken, te kopen, te genieten. Vooral willen we met elkaar een winterfeestje vieren.

- Lekkere Wereld-soep en Solidariteitslunch (broodjes met kroket, ook vegetarisch)
- High koffie en thee met home-made cakes en ander lekkers
- Cadeau-ideeën voor Sint en Kerst
- Heerlijke zelfgemaakte (bio) producten: sappen en jams
- Mooie boeken in de gang, voor elk wat wils!
- Prachtige eigengemaakte correspondentiekaarten, en textiele schilderijtjes
- Een speciale snuffel- en grabbeltafel
- En wie weet wat nog meer?
- Bovenal...heel veel gezelligheid!!!

“Steun via het KGK- Solidariteitsfonds inspirerende projecten wereldwijd!”

Van harte welkom!

Website: www.keizersgrachtkerk.nl/solidariteitsfonds

Ondersteuning Windows 10 verlengd!

De ondersteuning van Windows 10 door Microsoft zou per 14 oktober aflopen. Dat zou betekenen dat er geen updates meer zouden komen, en je laptop onbeschermd zouden zijn tegen aanvallen van virussen en dergelijke.

Maar: dankzij pressie van een consumentenorganisatie, *Euroconsumers*, is Microsoft gedwongen om de service nog een jaar te verlengen, t/m 13 oktober 2026. Dus je hoeft nog geen nieuwe computer te kopen, als die Windows 11 niet aan kan, maar verder goed werkt!

Maar voor deze ondersteuning van Windows 10, *ESU* genaamd, *Extended Service Update*, moet je wel iets doen.

Op Seniorweb (aanbevolen!) staat uitgelegd hoe je te werk kunt gaan:

1. Je computer heeft de laatste versie van Windows 10 (22H2) en de laatste updates zijn geïnstalleerd.
2. Je hebt een beheerdersaccount, je bent *Administrator*.
3. Je gebruikt een Microsoft-account om de ESU aan te zetten. Hoe je dat doet staat duidelijk op Seniorweb aangegeven.

Ga daarvoor naar <https://www.seniorweb.nl/artikel/hoe-ga-je-door-met-windows10>

Je kunt daar ook heen gaan door deze QR-code te scannen:

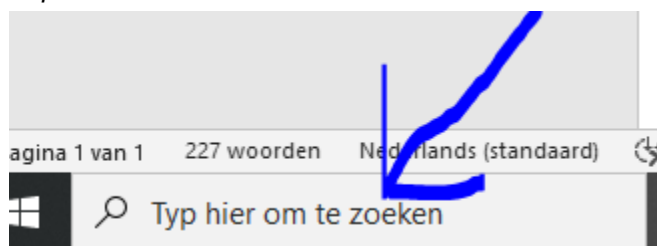

N.B. Doordat Microsoft pas op het laatste moment besloten heeft de gratis updates te verlengen, was de ESU op het moment dat ik dit schreef nog niet beschikbaar.

Vóór 14 oktober verwacht ik wel dat het er is.

Als je bericht wilt wanneer deze update er voor je is, moet je dat op je laptop aangeven:

1. Typ in het zoekschermje links onderaan op je scherm: *Windows update*
2. Klik op *Naar updates zoeken*
3. Je komt op het scherm *Windows update*.

Als je de laatste update hebt, kun je achter "*Krijg de nieuwste updates zodra ze beschikbaar zijn*" het schuifje aanvinken. Dan staat het "*Aan*".

Daarna kun je met X rechtsboven uit dit scherm gaan.